

8. Má ekologická stopa⁹

Cíl: Žáci si vypočítají osobní ekologickou stopu a dají si do souvislostí svůj osobní (rodinný) životní styl a jeho vliv na ekologickou stopu. Hledají způsoby, jak mohou svou ekologickou stopu snížit.

Čas: 45 min.

Pomůcky: přístup k PC a internetu pro každého žáka, sešit

Postup: Na webových stránkách www.hraozemi.cz je k dispozici kalkulačka osobní ekologické stopy, na základě které si žáci vypočítají svou ekologickou stopu. Hodnotí se oblasti: bydlení, doprava, spotřeba, potraviny, odpady. Výsledek je uveden v gigahektarech. Doporučujeme soustředit se na konci dotazníku na informaci o množství planet, které by lidstvo potřebovalo, kdyby všichni lidé žili stejně jako dotazovaný. Po celkovém výpočtu mohou pokračovat v možnosti svou stopu zredukovat – tzv. offsetovat, mohou si o tom udělat i zápis. Též můžete spočítat osobní uhlíkovou stopu na www.uhlikovastopa.cz. Otázky jsou téměř stejné, jen vám vyjde výsledek v tunách CO₂.

Zhodnocení před reflexí: Pedagog může doplnit informaci o Dni překročení – kdy, v jaký den, daná země (stát) překročí svůj planetární limit. Dobré je srovnání s ostatními zeměmi.

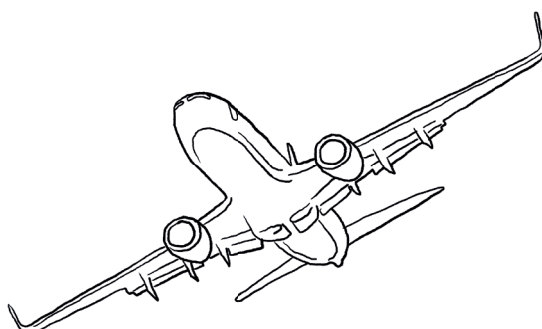
Earth overshoot day (Den překročení) je den, kdy se pro daný rok vyčerpaly přírodní zdroje, které naše planeta vyprodukuje za jeden rok, a žijeme vůči Zemi na dluh.

<https://www.overshootday.org/content/uploads/2021/03/Country-Overshoot-Days-2021-lg.png>

- zde odkaz na infografiku s overshootdays (Den překročení). Není tam uvedena ČR ani Slovensko, ale dá se odhadnout podle např. Německa, Slovinska. Žáci mohou tipovat. Též mohou zjistit, jaké datum overshootday je pro daný rok.
- ČR: 18. 4. 2023
- SK: 3. 5. 2023
- celosvětový: 29. 7. 2021

V roce 2023 připadá Den překročení Země na 2. srpna, což znamená, že využíváme zdroje 1,7 Země. Již od 1. ledna 2021 do 2. 8. 2023 je naše poptávka po biologické regeneraci ekvivalentní celé roční regeneraci planety.

Reflexe: Byla vaše ekologická stopa vysoká nebo nízká? Přesahuje český průměr, nebo naopak? Co vás překvapilo? Kolik planet bychom potřebovali, kdyby každý žil tak, jako vy? Co můžete pro její redukci udělat? Pro co byste byli ochotni se v reálném životě rozhodnout?

Infotext pro pedagogy^{10, 11, 12:}

Uhlíková stopa je součástí ekologické stopy a ukazuje nám, jak naše produkce a spotřeba souvisí s emisemi skleníkových plynů. Za ČR vyhodnocuje a sleduje emise skleníkových plynů Český hydrometeorologický ústav. Přehledně naleznete tyto informace zveřejněny na stránkách České informační agentury CENIA7 nebo na webu Fakta o klimatu. Průměrná uhlíková stopa ČR je asi 12 t CO₂ e/ob/rok. Výpočet uhlíkové stopy se obvykle člení na oblasti: bydlení, doprava, spotřeba, potraviny a odpady.

Ekologickou nebo uhlíkovou stopu můžeme stanovit na osobní úrovni, pro firmu, město, stát nebo pro službu či produkt. Pro stanovení ekologické a uhlíkové stopy jsou rozhodující zejména údaje o spotřebě energií a paliv, místní dopravě a přepravě, spotřebě pitné vody, produkci odpadů a jednotlivých druzích využití ploch.

Ekologická stopa je měřítkem lidského nároku na zemský ekosystém. Jde o standardizované měřítko potřeby přírodního kapitálu, který může být porovnán s planetární ekologickou schopností se regenerovat. Ekologická stopa je uměle vytvořená jednotka, která určuje kolik metrů čtverečních Země potřebuje člověk k dané činnosti či kolik metrů čtverečních Země potřebuje pro svůj život. Jednotka v sobě obsahuje vše od získání potravin, dopravu až po odpad, který člověk vyprodukuje. Pro výpočty na úrovni města, státu, celé Země se používá jednotka globální hektar.

Ekologická stopa je plocha biologicky produktivní země, kterou by město potřebovalo k pokrytí svých nároků na přírodní zdroje a produkci odpadů. Ekologická stopa se vyjadřuje v tzv. globálních hektarech (gha). Někdy se ekologická stopa také nazývá „zeleným“ nebo „ekologickým účetnictvím“. Na jedné straně účetní bilance stojí nároky na zdroje a na druhé možnosti, které poskytují biologicky produktivní plochy na území města, tzv. biokapacita.

Zdroje k tématu redukce uhlíkové stopy:

<https://www.offsetujemeco2.cz/>

<https://www.veronica.cz/otazky?i=507>

<https://www.nacoobal.cz/blog/overshoot-day/>

